

upplaga säkerligen hade den fått stor internationell läsekrets.

Täcker grundutbildningen

Boken behandlar det makroanatommiska området med undantag av centrala nervsystemet och rörelseapparaten. Med den omfattning dagens svenska anatomiundervisning har täcker boken det anatomiska kursavsnittet inom grundutbildningen för medicinare. Eftersom språket är danska kan den fungera som en mycket användbar uppslagsbok inom andra typer av vårdutbildning eller för studenter inom olika paramedicinska områden.

En förtjänstfull aspekt är omnämmandet av de speciella anatomiska förhållanden som förekommer i spädbarnstid och tidiga barnaår. Bättre hade måhända varit att samla allt detta i ett särskilt kapitel om »barnanatomi».

Diagnostiska bilder

Avsnitten om kliniska undersökningsmetoder är betydande men kanske inte alltid praktiskt helt relevanta. Hur många doktörer har med övertygelse lyckats palpera uretären genom främre bukväggen?

Boken innehåller ett flertal röntgenbilder inklusive angiografier. Däremot är det sparsamt med CT, MR och ultraljudsbilder. Med den oerhörda utveckling som skett inom det diagnostiska bildområdet kan man hoppas att författarna i en kommande upplaga inkluderar ett speciellt avsnitt om tolkning av normala diagnostiska bilder där MR- och CT-bilderna är direkt korrelerade till klassiska anatomiska tvärsnitt.

Viss kritik

Självklart kan man i alla böcker vara kritisk mot olika framförda påståenden. Så även här. Nervus facialis är en rent motorisk nerv, utan sensoriska och autonoma fibrer som boken påstår; inkluderas de senare fibertyperna bör nerven nämnas i intermedio-facialis. Är det verkligen motiverat att dela upp skallens suturer i sutura serrata, sutura plana, och sutura squamosa? Några verkliga anatomiska preparat är ej avbildade, framställningen refererar enbart till tecknade figurer. I vissa fall blir dessa lite väl främmande för verkligheten.

Få studenter skulle troligen känna igen höger hjärtförnak i verkligheten från den schematiska teckning som illustrerar detsamma.

NYA BÖCKER

I samband med utvecklingen av manliga genitalia skriver författarna att genitalpapillen kan vara dubbel varvid det uppstår en penis duplex. Detta är en så extremt sällsynt missbildning att den inte förtjänar omnämnas i en lärobok för grundutbildningen.

Sammanfattningsvis förtjänar boken stor spridning och kan utan tvekan användas som lärobok inom grundutbildningen för dagens medicinarstudenter och som uppslagsbok för många andra studentkategorier. •

Orala förändringar vid HIV-infektion

Jens J Pindborg, Peter Reichart. **Atlas of diseases of the oral cavity in HIV infection.** 152 sidor. Köpenhamn: Munksgaard, 1995. Pris saknas. ISBN 87-16-11509-0.

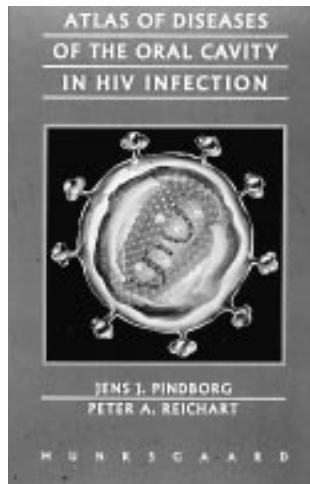
Recensent: docent Eric Sandström, överläkare, hudklinik, Södersjukhuset, Stockholm.

Det är med stora förväntningar man öppnar denna atlas över orala förändringar vid HIV-infektion. Munhåleförändringar utgör en central del av de kliniska problemen vid HIV-infektion och författarna tillhör den yppersta eliten. Bildmaterialet återspeglar också detta, men texten lever inte upp till förväntningarna.

Boken inleds med ett epidemiologiskt kapitel och följer sedan den klassifikation av munhåleförändringar som rekommenderades i London 1992, dvs 1. Förändringar som är starkt associerade med HIV-infektion, 2. Förändringar som är mindre starkt associerade med HIV-infektion och 3. Förändringar som kan ses vid HIV-infektion. Boken är rikt illustrerad med 111 högklassiga färgbilder, försedd med 193 referenser och ett adekvat index.

Som en föreläsning

Det epidemiologiska kapitlet inskränker sig till en mycket summarisk sammanfattning av aktuella WHO-uppgifter, som dock omfattar 14 sidor, men relaterar inte till faktorer som be-

rör de orala manifestationerna, såsom orala manifestationer som HIV-indikatorer, oralt sjukdomsspektrum i olika länder eller riskutsatta grupper eller sjukdomsspektrum vid olika grader av immunbrist. Kapitlet kunde istället med fördel ha berört munhållans immunologiska och mikrobiella förhållanden.

Texten i övrigt följer bilderna som vid en föreläsning. Det innebär att de olika sjukdomstillstånden aldrig sammanfattas på ett överskådligt sätt, vilket framförallt drabbar differentialdiagnostiken som blir mycket styvmoderligt behandlad. Vissa uppgifter återkommer i anslutning till flera bilder av samma tillstånd, tyvärr inte sällan med olika innehåll. Intrycket blir att författarna sammanställt sina föreläsninganteckningar utan att slutgiltigt kontrollera hur väl de överensstämmer.

Beskrivningen av gingivit och peridontiförändringarna var givande för en icke tandläkare och framhäver den centrala rollen som munhygien och god tandläkarvård har för dessa patienter.

Bild som saknas

Det är anmärkningsvärt att det inte finns en enda bild på munhåleförändringar vid akut HIV-infektion, även om de huvudsakliga orala förändringarna inte sitter i hårda gommen eller akut HIV-infektion ingår i London-klassifikationen. Eftersom oro-faryngeala symtom är vanliga vid den akuta infektionen – de för ofta patienten till läkare – och det saknas bra bildmaterial, får detta ses som en stor brist i en atlas av detta slag.

Den personliga tonen och bristen på värdering av den citerade litteraturen skapar en osäkerhet på beskrivningen av de olika tillstånden och värdet av behandlingsrekommendationerna. Flera diskutabla påståenden om terapi och diagnostik förstärker recensentens reservation inför textens organisation och innehåll.

Det kvarstår dock att detta är en liten vacker bok, som den som ägnar sig åt HIV-vård och kan värdera texten har glädje av på samma sätt som en intresseväckande föreläsning. Med en revision av texten, och bildmaterialet tillgängligt som diabolbilder eller elektroniskt, skulle materialet kunna vara en god resurs i undervisning för alla som har med HIV-vård att göra. •

Bokanmälningar i Läkartidningen – syfte och urval

Syftet med Läkartidningens bokanmälningar är att läsarna skall få ett välgrundat omdöme om ny litteratur som intresserar en medicinskt kunnig läsekrets. Böcker som är av intresse för många läkare eller som är pionjärvärk på områden i snabb förnyelse prioriteras.

Bokspalterna är inte rätt plats för personlig polemik mot bokförfattarens åsikter – debattinlägg om böcker placeras på debattplats.

För att avgöra om en bok är värd att skaffa eller läsa behöver läsarna besked om t ex

– vetenskaplig kvalitet, aktualitet och praktisk användbarhet i svensk miljö (i arbetet på klinik eller vårdcentral, som uppslagsverk, för grund-, vidare- och efterutbildning);

– hur väl boken uppfyller målgruppernas behov, även pedagogiskt;

– bokens värde i förhållande till andra i Sverige spridda (eller helt nya) arbeten i samma ämne.

Läkartidningens redaktion väljer böcker för anmälan samt recensenter, men vi välkomnar förslag om utländska böcker som bör anmälas därför att de är av stort intresse för vår breda läsekrets.

Skriv inte anmälan spontant utan att du fått klarsignal från bokredaktionen. Risken för dubbelarbete är annars stor.